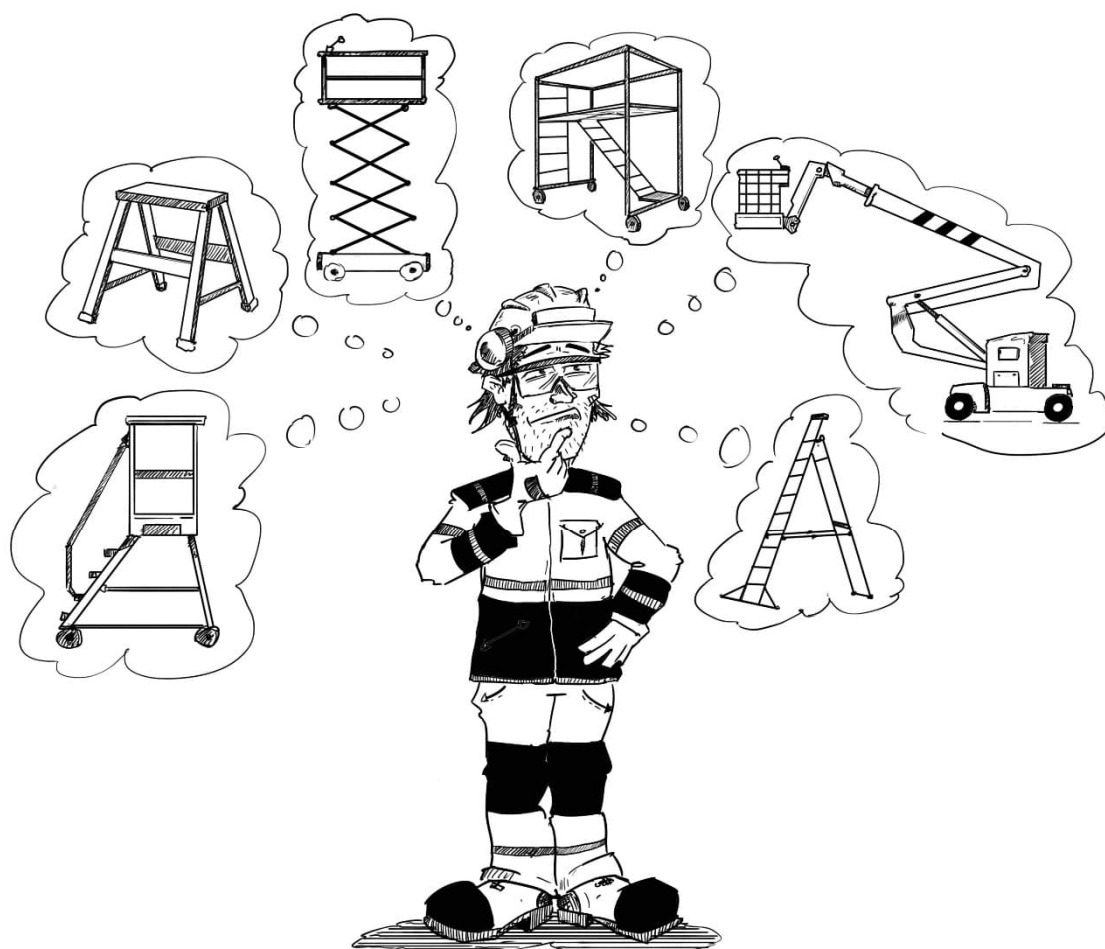

Ansvar, kontroll og sikker bruk av Arbeidsbukker/trappestiger/ arbeidsplattformer (omtalt som Stigeprodukter)

Illustrasjon: Herring Wangnes

Sørg alltid for å velge mest mulig optimalt produkt til tilpasset jobben som skal gjøres. Bruk av Stigeprodukter innehar alltid en risiko for fall og skade og skal alltid brukes med forsiktighet og der det er nødvendig bør det gjøres en risikovurdering. Bruk stigefot/tverrfot/stabilisator der det er mulig. Arbeid fra slik produkter skal være kortvarig og ikke brukes som permanent adkomst.

MYNDIGHETSKRAV

Utstyr for det norske markedet er produsert etter føringene i Produsentforskriften (fastsatt av Arbeidsdepartementet) og alle importører/produsenter som leverer i det norske markedet må forholde seg til denne forskriften. I tillegg gjelder Forskrift om utførelse av arbeid, kapittel 17. Arbeidstilsynet håndhever disse forskriftene.

For produkter anskaffet i Norge betyr at du som kjøper og/eller bruker får et produkt som er produsert etter gjeldende regler og krav.

Alle produkter i Norge skal inneha en bruksanvisning, eventuelt en monteringsanvisning hvis utstyret skal monteres, samt at det skal være tilgang til sertifikat via importøren/produsentens nettsider eller annet tilsvarende. Sertifikatene skal være på norsk og bl.a. ha henvisning til Produsentforskriftens paragrafer.

Som arbeidsgiver/kjøper, bruker og eventuelt HMS ansvarlig av Stigeprodukter må man i tillegg forholde seg til bestemte krav fra Arbeidstilsynet. Disse kravene omfatter både bruk, sikkerhet og kontroll av utstyret.

ANSVAR

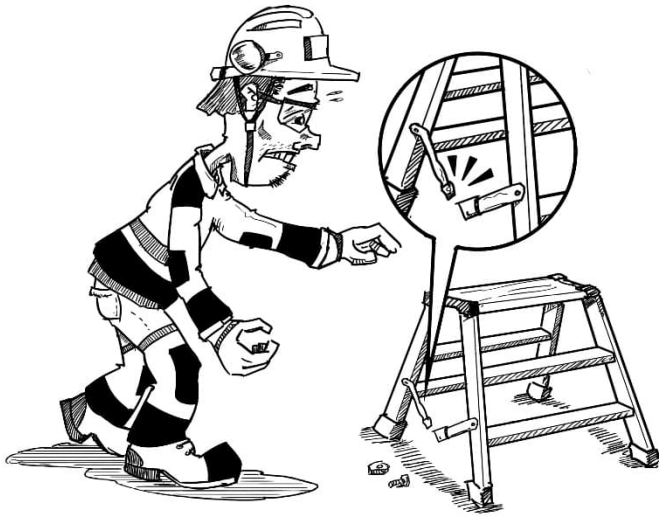
Overordnet ansvar hos Arbeidsgiver/daglig leder

1. Det skal kun kjøpes Yrkesgodkjente produkter, dvs. påse at det ikke blir kjøpt produkter ment for privatmarkedet (forbruker).
2. Produkter som anskaffes skal ha tilgjengelig sertifikat. Sertifikatet skal være på norsk og inneholde informasjon om sertifikatutsteder, sertifikatnummer, produsentens navn, leverandørens navn, produktnavnet, produkttypen, materialene og en bekreftelse på at kravene i § 4-1 til § 4-4 i Produsentforskriften og eventuelle relevante standarder er oppfylt. Sertifikatet er gyldig i maksimalt ti år. Alle yrkesgodkjente stigeprodukter som er på det norske markedet etter 2022 skal ha etiketter med sporing til sertifikatnr. Denne merkingen gjelder kun på produkter importert eller produsert etter dette årstallet og har ikke tilbakevirkende kraft.
3. Det hviler et opplæring- og informasjonsansvar på ansvarlig person i bedriften. Det skal påses at bruker har nødvendig kjennskap til produktet og bruken av det. Se også henvisning til andre aktuelle forskrifter på siste side. (se Forskrift om utførelse av arbeid, §§10-2 og 10-4)
4. Denne kunnskapen skal også omfatte nødvendig kontroll av produktet før og under bruk.
5. Det er ikke pålagt å ha årlig kontroll på slike produkter, men hvis det er iverksatt en rutine på en slik årlig kontroll sier Arbeidstilsynet at man da er forpliktet til å fortsette med denne kontrollen hvert år.

Ansvar som påligger et eventuelt HMS/Verneombud

Illustrasjon: Henning Wangenes

SfS BA
Samarbeid for sikkerhet
i bygg og anlegg

1. Iverksette regelmessig inspeksjon av utstyret med dokumentasjon og rutiner for merking/kassering/reparasjon av produkter.

(NB – sikre riktig avfallshåndtering for gjenvinning av materiale) Anbefalt 1-2 ganger per år – vurderes utfra bruken.

- a) *Ha gjerne skjema dersom det føles hensiktsmessig*
- b) *Produktet kan nummereres*
- c) *Kan også med fordel sette på kontrollmerke*

Ingen spesielle krav til dette bortsett fra at det bør inneholde et unikt nr, dato for kontroll m.m.

2. Sørg for at arbeidstakere fokuserer på ergonomi. Arbeid over skulderhøyde bør unngås fordi det krever statisk muskelarbeid og er svært belastende.

Illustrasjon: Henning Wangenes

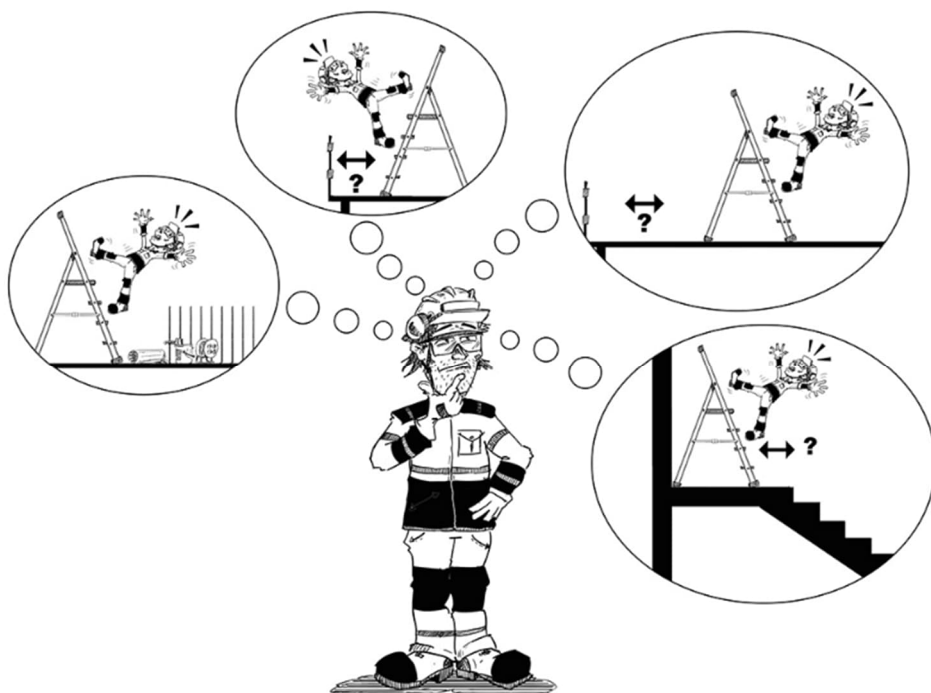
SfS BA
Samarbeid for sikkerhet
i bygg og anlegg

Ansvar som alltid påligger Bruker

1. Produktet sjekkes før og under hvert bruk → Se kontroll i praksis.
2. Sjekk at produktet er riktig montert og satt opp og utstyret må kun brukes i helt oppslått posisjon. Låsingen («stag») mellom må alltid låses i utfelt posisjon før bruk
3. Meldeplikt på det som ikke skal brukes
4. Ta bort utstyr som ikke er iht. regler.
5. Alltid les og forstå innholdet i brukerveiledningen nøye før bruk. Maks brukervekt 150 kg
6. Vurder omgivelsene. Sjekk underlaget hvor utstyret skal stå nøye. Utstyret skal kun stå på et jevnt, ubevegelig, vannrett underlag med tilstrekkelig bæreevne. Alle fire sider skal stå på underlaget
7. Bruker skal sette seg godt inn i betydningen av alle varselsymbolene som står på produktet og dets betydning. For at utstyret skal kunne brukes uten økt risiko er det påkrevd at disse følges.
8. Planlegg arbeidet og ta en risikovurdering (SJA, sikker jobb analyse), sperr av og rydd området. En ryddig arbeidsplass øker sikkerheten!

SfS BA
Samarbeid for sikkerhet
i bygg og anlegg

KONTROLL I PRAKSIS

Alle nødvendige kontrollpunkter er beskrevet i Bruksanvisningen og kan være særskilte for hvert enkelt produkt. Her nevnes noen typiske kontrollpunkter:

1. Er produktet yrkesgodkjent?
2. Er produktet i h.t. regler?
3. Har produktet «ben som skrever», d.v.s. større bredde nede enn oppe
4. Produktetiketten og varseletiketten må være på plass.
5. Klosser/stigesko – all sklisikring på plass.
6. Trinn, vanger o.l. bærende konstruksjon bøyd/skadet – «nivå» av skade kan vurderes
7. Er produktet i slik stand at det er i balanse?
 - a. Ikke bærende konstruksjon er ikke så vesentlig kontra skade, men kan være det hvis den gjør produktet ustabil. Eller har det påmontert en innretning som gjør at det ikke lenger er i balanse (eksempel: En påmontert krok på siden er ikke ok)
8. Mangler det skruer, nagler og tilsvarende?
9. Er låsmekanismen i funksjon?
 - a. Enten låsestag eller lås i topphyllen/plattingen (eller begge deler).
10. Er antiskliflatene rene eller gode nok til å ha opprinnelig funksjon?
11. Er produktet modifisert eller innehar deler som ikke er originale?

Eventuelle underkjente produkter

Av bruker eller HMS ansvarlig

1. Merkes tydelig og tas bort fra produksjonen
 - a. Vurder om kasseres eller repareres
 - b. Dersom produktet repareres så skal originaldeler brukes
2. Ødelegg kasserte produkter så de ikke finner veien tilbake til bruk
3. Fordel at et kontrollmerke påføres produkt som settes inn i produksjon igjen.
 - a. Visuellgjøring av kontrollen på et produkt som har vært tatt ut.

Vedlikehold og eventuelle reparasjoner/kassering

Produktet vedlikeholdes ved å holde det rent og i god stand. Smør bevegelige deler og beslag/hengsler jevnlig. NB! Påse at det ikke kommer olje/fett på trinn og flater det er ment å trække på/holde seg fast i.

Det skal ikke lagres og oppbevares i miljøer som kan skade eller tære på produktet. Lagres tørt og på et sted hvor det ikke kan påføres skade eller være til hinder for andre.

Dersom produktet ikke fremstår i orden i henhold til beskrivelsen under «Kontroll i praksis» skal produktet repareres eller kasseres.

For eventuell reparasjon og bytte av deler kontakt lokal forhandler/distributør eller importør/produsent. Kun produsentens originaldeler kan brukes til en eventuell reparasjon og en slik reparasjon skal utføres av en kompetent person.

Ved kassering så skal produktet tilintetgjøres på en slik måte at det er uaktuelt for andre å vurdere å bruke det.

Vern om miljøet, sørg for at dette produktet kastes i h.t. foreskrevet gjenvinning, f.eks. på din lokale miljøstasjon. Se også produktets Bruksanvisning for mer info.

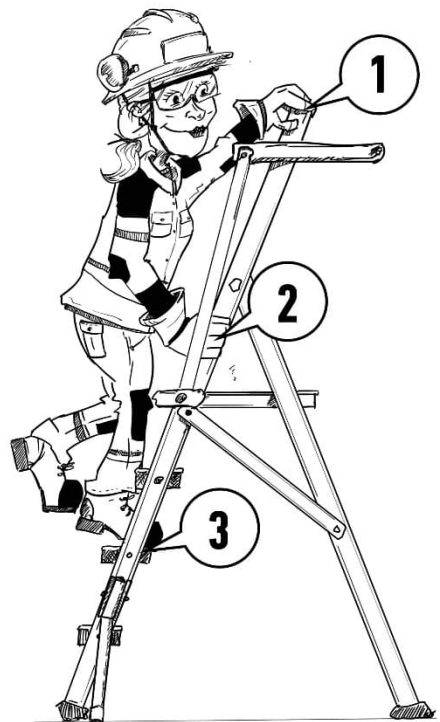
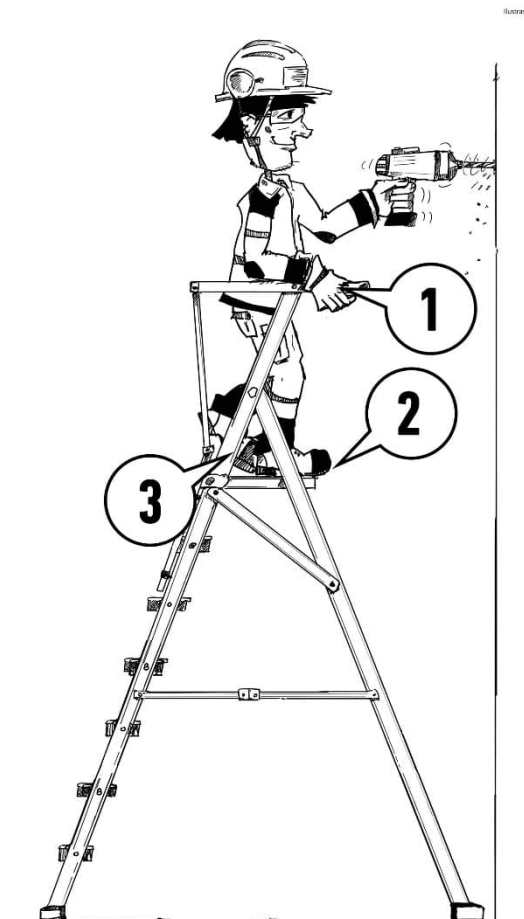
Alle Stigeprodukter skal inneha en tydelig merking. Dette skal bestå av minst Produktetikett og Varseletikett.

Disse etikettene skal gi nødvendig grunnleggende informasjon som:

1. Type produkt, varenummer, sporing til sertifikatnr. og sertifikatutsteder, produsentens navn og/eller varemerke og produksjonsår.
2. Varselmerker med varsler om feil og/eller riktig bruk av utstyret

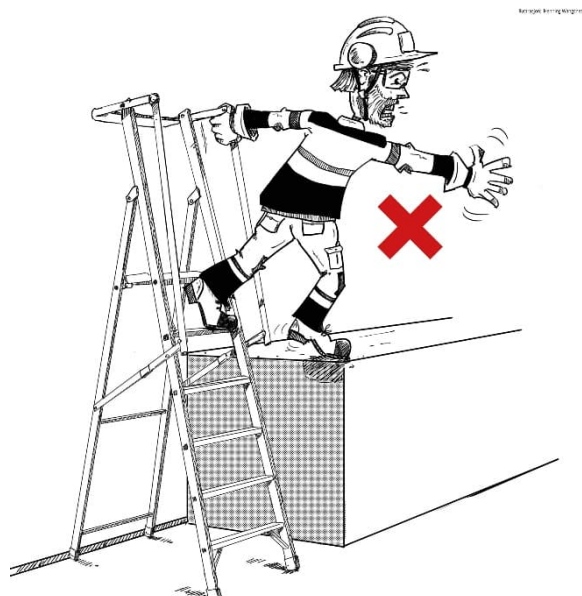
Bruk bare overflatene/plattformen som er ment å stå på. På frittstående bukker skal man ikke stå på de to øverste trinnene. På trappestiger skal man jobbe fra plattformen

Arbeid på en bukk eller stige må utføres på en slik måte at faren for å falle ned eller velte er så liten som mulig.

SfS BA
Samarbeid for sikkerhet
i bygg og anlegg

SfS BA
Samarbeid for sikkerhet
i bygg og anlegg

SfS BA
Samarbeid for sikkerhet
i bygg og anlegg

SfS BA
Samarbeid for sikkerhet
i bygg og anlegg

TEKNISKE KRAV

STANDARDER FOR STIGER OG BUKKER

NS-EN 131-1	Termer, typer og funksjonsmål	NS-EN 131-6	Teleskopstiger
NS-EN 131-2	Krav, prøving, merking	NS-EN 131-7	Mobile stiger med plattform
NS-EN 131-3	Brukerinstruksjoner	NS-EN 12811-1	Trapper til stillas
NS-EN 131-4	En- eller flerhengslede stiger	NS-EN 14183	Arbeidsbukker

ØVRIGE MYNDIGHETSKRAV

Det er flere relevante forskrifter som dekker tekniske- og brukerrettede krav, samt krav til arbeidsgiver og arbeidsmiljøet. Sjekk eventuelt ut:

- Forskrift om utførelse av arbeid
- Produsentforskriften
- Arbeidsplassforskriften
- Arbeidsmiljøloven

BRANSJEKRAV

I tillegg til sentrale lovpålagte regler og forskrifter er det i de senere år laget flere retningslinjer som går enda lenger i å hensynte arbeidsmiljøet enn de som er satt av myndighetene. Mange store entreprenører og virksomheter har satt sine egne begrensninger på bruk av utstyr. I tillegg så har også Entreprenørforeningen laget et felles oppsett som mange velger å følge, dette heter Bra Arbeidsmiljøvalg og du kan lese mer om det her:

<https://sfsba.no/verktøy/bra-arbeidsmiljøvalg/>

Denne informasjonen er produsert av: Samarbeid for Sikkerhet i Bygg og Anlegg (SfS BA) i samarbeid med Grove Knutsen & Co AS (Zarges), Hultafors Group Norge AS (Wibe Ladders) Stige Senteret AS (Khiment)

